

SAMOBORSKI LIST

Glasiilo za promicanje lokalnih interesa.

God. VI.

Broj 35.

„Samoborski list“ izlazi svake nedjelje u 8 sati ujutro.
PRETPLATA na četvrti godišni iznosi za domaće pretplat-
nike K 170, za vanjske u poštom K 2, za isposništvo
K 225. Na polj na cijelu godinu razmjerno više.
Pojedini broj stoji 16 šilira.
Uprava i uredništvo nalazi se na trgu Leop. Satj. br. 20.

U Samoboru
27. kolovoza 1911.

OGLASE prima uprava, a plaća se za petital redak u re-
dakcijskom dijelu 20 šil. u oglasnom 10 šil. Za oglas, koji
se više puta uvrtiču, daje se znatan popust.
Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu „Samob. lista“.
Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

Presvodjenje Gradne na trgu.

Poznato je, da je pretijesan onaj pros-
tor na glavnom trgu, gdje se dnevno pro-
daje živež. Ovu tjesnoću osjećamo dašto
najvećma za sezone, kad je potražba živeža
najveća. Rečeno tržište je između mostova
preko Gradne (od kuće Angerove do Mati-
jašića), a tu vlada nedjeljama takova tiska,
da su prodavači i kupci jedan drugome na
putu. Otkad i Bugari svojim kolima ili veli-
kim stolovima zapremaju veliki dio i onako
tjesnog tržišta, neprilika biva još veća.

Očito je dakle, da se mora misliti na
zgodan način, kako bi se tomu nedostatku
doskočilo.

Na preloženje tržišta na koje drugo
mjesto ne možemo ni pomisliti, ovo spada
bezuvjetno na glavni trg, a ustalom za to
zgodnijeg mjesta niti nemamo.

Čuli smo u krugu prijatelja već raznih
prijedloga kako da se stvar uredi, ali naj-
zgodniji čini nam se ovaj:

*Presvodjenje Gradne od mosta kraj
Angerove kuće do glavnog mosta kraj mes-
nice Matijašićeve.*

Na obje strane potoka Gradne postoje
već zidovi, koji brane trg i uski puteljak
pod crkvom od navale Gradne. Ovi bi se
zidovi mogli upotrijebiti kao odupornjaci
(glave) za presvodjenje Gradne. — No ovo
se ne može tako zamisliti, da bi se pravi svot
(bolta) izveo. — Prekrivanje prostora, pod
kojim bi regulisana i taracana Gra-
dne tekla, izvelo bi se modernom konstruk-
cijom iz armiranog betona poave ravno
(kako se ova mosta izvedena). Budući da
je strana prema zapadnoj crkvi viša, imale bi
se izvesti 2—3 stepenice cijelom dužinom.

Ovakovim prekrivanjem dobilo bi se
toliko prostora, da bi se promet na dnevnom
tržištu znatno olakšao.

Uz to bi se na tom prostoru, razvila
lijepa promena, koja bi došla pod stari
jezika i na zapadnoj crkvi privlačila naše op-
ćinstvo na ugodnije binaje.

Trošak bi iznosio oko 10—12000 K³
(ekskluzivno taracana Gradne među mosto-
vima); već prema tome, hoće li se zid pre-
ma crkvi moći upotrijebiti kakav jest, ili će
se ovdje morati novi zid da podigne. U
povećanju bi se se slučajno upotrijebio kamen
starog zida, ukoliko je valjan.

Ovakvo rješenje tog velevažnog pitanja
držimo najboljim, pa ga preporučujemo našem
vrijednom zastupstvu.

Kako se čuje, bavi se trg. načelnik
ozbiljno s ovim pitanjem, pa će uskoro
u zastupstvu izći sa svojim prijedlozima.
Prividno veliki trošak ne smije nikoga pla-
šiti; držimo, da će našem trgovištu za ova-
kov posao i mjerodavni faktori priteći u
u pomoć, a agilnost g. načelnika podaje
nade, da će on ovu stvar na zadovoljstvo
gradjanstva dokrajčiti.

Naprijed dakle za razvoj i procvat
našeg Samobora!

Od prijatelja lista izvan uredništva. Ur.

Ljestvica čistog prihoda.

Za naš procjembeni kotar, Jaska II,
snižena je ljestvica čistog prihoda, od koje
će se računati 20% poreza na zemljarinu po-
čevši od 1. siječnja 1913.

U jednom od prošlih brojeva iznijeli
smo razrede, gdje se je čisti prihod snizio.

Danas donosimo čitavu ovu ljestvicu
Razredi, gdje je čisti prihod snižen, tiskani
su krupnije.

Razredi	1	2	3	4	5	6	7	8
Oranice	20-	18-	14-	11-	7-10	5-	2-	-70
Vrtovi	29-	23-	18-50	14-50	9-50	6-20		
Livade	25-	21-	17-50	14-50	11-	6-203	601	80
Vinogr.	40-	30-	24-	18-	14-	10-	6-	3-
Pašnjaci	7-	4-80	2-40	1-50	-50			
Sume	3-40	2-80	2-40	2-	1-40	-80	-40	-20

Kako se baš sada u našoj okolini, raz-
redjuje, a uskoro će se u samoj našoj op-
ćini obavljati razredjenje, bit će ovi infor-
mativni podaci o ljestvici čistog prihoda vrlo
nažni za zemljoposjednike.

Domaće vijesti.

Sjednica trg. poglavarstva. Trg.
načelnik sazvao je bio sjednicu trg. zastup-
stva za prošlu subotu, ali se nije održao
dovoljan broj zastupnika. Zato je urečena
sjednica opet za jačar poslije podne, pa ćemo
o njenom tečaju izvjestiti u idućem broju.

Učiteljske vijesti. Županijska oblast
postavila je kandidacijsku pučkog učiteljstva
Mariju Ivšić samostalnom učiteljicom na
pučkoj školi u Sv. Martina.

Tako se konačno proširuje jednoraz-
redna škola u Sv. Martina u dvorazrednu,
čime je zadovoljeno jednoj od najprečih po-
treba u školstvu našega kotara.

Deputacija. U četvrtak su bile kod
podana deputacije upravnih općina Podvrh
i Sv. Nedelja. Deputacije, koje su imale
više binaje, predvoje je šep tajnik gosp. Ovidio
Spigelski.

Imenovanje. Naš mladi suradnik,
gosp. Vlasto Presček, apsolvirani pravnik,
imenovan je pravim vjebnikom kod ko-
larskog suda u Samoboru.

Tih jubilej. Prošle sedmice prosla-
vio je u Zagrebu čednim načinom član hrv.
narodnog kazališta, Franjo Kirin, 25 godi-
šnjicu svoga djelovanja kao glumac. Jubila-
rac, koji je poznat kao jedan od najsavjes-
nijih članova hrv. kazališta, primio je vrlo
laskavu čestitku od intendanta zajedno s
darom. Čestitali su mu i drugovi, koji ga
cijene kao čestita prijatelja, te su mu i oni
uručili spomen-dar. — G. Kirinu, koji je
rodom Samoborac, čestitamo na nje-
govom tihom jubileju.

Ljetovinski gosti. Dok je u mjesecu
srpnju bio dobro posjećen Samobor od lje-
tovinskih i ljetovinskih gosti, kolovoz je doka-
zao, kako naše mjesto biva sve omiljenije i
poznatije i u daljem svijetu. Gosti se nalazi
sada u Samoboru toliki broj, da su upravo
svi stanovi popunjeni. Ima obitelji, koje su
se morali povratiti, jer nijesu više mogli do-
biti stana. Po trgu, ulicama, šetalištima svuda
nalaziš na nova lica; sve te uvjerava, da
Samobor dobija od godine do godine sve
jača obilježja jednog uvaženog i priznatog
ljetovilišta i ljetovišta. Najveći broj jest dakako
iz Hrvatske, napose iz našeg susjednog Za-
greba, ali ima gostiju i iz Austrije, Češke,
Ugarske, Bosne, Srbije i t. d. Pored pozna-
tih gosti, što dolaze već više godina k nama,
te su nam stari znanci, sveudilj nova lica,
što ih susrećemo, dokazuju, da se dobar
glas Samobora kao ljetovišta širi i da zauzi-
ma sve veće dimenzije.

Kad bismo mogli donijeti točan broj
svih ljetovinskih gosti, taj bi ove godine
premašio jamačno brojeve od sviju dosad
sezona. Nažalost takvo nam je brojevo
isporedjenje i ljetos nemoguće s jednostav-
nog razloga, što još uvijek ima stanodavaca,
koji goste ne prijavljuju ili je ta prijavatako
površna da nije naznačen uz glavu obitelji
broj ostalih članova. Da onda ni popis ne
može biti točan, to je jasno.

Mi smo svake godine upozorivali na
ovake propuste, ali je uglavnom ostalo pri
starom. Nadamo se međutim, da će g. na-
čelnik do godine posvetiti svu pažnju prijav-
ljivanju stranaca. Po svim ljetovištima po-
pisuju se gosti najvećom pomažom, i izdaju
posebni popis, pa nema nikakog razloga za
Samobor, da se i u njem ne bi točno prova-
đale ovake ustanove.

Inače, — kako rekomo — Samobor
može sa ovogodišnjim brojem svojih gosti
biti potpuno zadovoljan.

Zabava „Slišenja“. Što ju je ovaj
domaći i agilni sportski klub priredio prošle
nedjelje, uspjela je vrlo lijepo. Odziv lje-
tovinskih gosti bio je vrlo brojna; manje vi-
djesmo domaćeg općinstva. — Koncet je
započeo Paderewskijevim: „Menuetom“, što
ga je vješto izveo na klaviru g. Mudrovčić.
— Odjica. Emica Anger ubrala je i ovaj put
općeno priznanje općinstva otpjevavši nam
krasno i precizno „Notturmo“ od Rosenberg-
Ružiča i Zajčevu „Večernju pjesmu“. Nju je
pratila na klaviru odjica. Ovida Spigelski
egzaktno i s velikom vještinom. — G. prof.
Novak izveo je na guslama „Souvenir“ i
„Sernade“ od Fr. Drška. Obje točke pre-

dao nam je pravim umjetničkim poimanjem, te pružio općinstvu izvanredan užitak. Pozdravljen je burom pljeska. — G. Ebert sa svojim ksilofonom pobudio je veliku dopadnost. On je na njemu izveo „L' Artist“ od Gerloffa i još nekoliko drugih komada pošto je živahno i opetovano aklamiran. — Bila je i jedna solo-scena „Ja nisem ajfersiht g“ od Ebelinga. što ju je kajkavski priredio Fran Šuklje. Prikazao ju je zgodno g. Nikica Mihičić. Posljednja točka, koju je imao otpjevati g. Zec otpala je radi indispozicije potonjega.

Poslije koncerta slijedio je animiran ples. — Čist prihod od ove zabave upotrijebiti će se za popravak Staroga grada.

Potukli se ribiči. Posljednji petak bilo je malo ribe, pa zato i malo života na ribljem tržištu. No za to su se pobrinuli za senzaciju ribiči Lantovčići, otac i sin. Porječkaše se prodavajući ribu i napokon se potukoše. Obojcu je spremila redarstvena straža u buharu.

Kanalizacija Gajeve ulice brzo napreduje. I pravo je da se što prije odstrani smrdjež, gdje se odsvuda javljaju glasovi o koleri.

Kanal je iskopan, a sad će se početi betoniranjem. Kod kopanja radilo je danomice 25 radnika u posljednjih desetak dana. Najkasnije za 10—14 dana imale bi biti sve radnje izvedene i kanalizacija za Gajevu ulicu dovršena.

Hrv. pjev. društvo „Jeka“ prisustvovat će 2. i 3. rujna tridesetogodišnjici pjev. društva Rodoljub u Virovitici sa 12 članova.

Zabava „Pučke čitaonice“, koja je imala biti danas, odgođena je.

Porez raspisujuće povjerenstvo imalo je sjednice u srijedu i četvrtak, gdje su naši poreznici objektivno prikazali kako je bilo neopravdano svako povisivanje svota dohotka za fecivarinu III. razreda, te kako je netko pružio finan činovniku krive i neistinite informacije. — Upozorujemo da nezadovoljne stranke mogu još uložiti utok na optražno povjerenstvo, te na vrhovno sudište.

Meteorologijaka postaja u Samoboru Primamo iz gradjanstva ovaj posve opravdan apel na naše trg. poglavarstvo:

Obrazložena je već u Samoh. Listu prošavše godine važnost osnutka ovakove postaje u Samoboru, i to nesamo u znanstvene svrhe, već i sa stajališta narodnog gospodarstva. Kako čujemo, bila bi zem. vlada sklona ovdje ovaku postaju otvoriti, te je i naše trg. poglavarstvo upitano u svoje vrijeme, komu bi se mogla motrenja i opažanja povjeriti. Držimo, da ne će biti teško u Samoboru naći za taj neznatan posao zgodnu osobu.

Nadamo se, da će gosp. načelnik rješenje ovog za Samohor važnog predmeta pospješiti. Ističemo ovom zgodom, da glede Samobora nemamo upravo nikakvih podataka glede temperature (godišnje, srednje, maksima, minima), sobzirom na oborine (mnogina kiše, snijega), na sunčane dane, pa na dane s maglom, kišom, snijegom i t. d., a taj nedostatak osjeća svatko, iko se hoće da bavi sa klimatskim snošajima našeg lijepog i zdravog Samobora. Ovaki podaci su za ljetovišno mjest, prevažni, pa stoga i osnutak meteorologijake postaje u Samoboru prijeka n-žda.

Stoga ovaj predmet najtoplije g. načelniku na srce stavljamo, pa želimo da budu njegovi koraci od uspjeha.

Troškove ovakove postaje nosila bi dakako zem. vlada, koja najpripravnije meteorološke postaje uređjuje, pa će to jamačno i u Samoboru učiniti.

Promet na samoborskoj željeznici. U mjesecu travnju o. g. unišlo je na vozni pristojbama 11.281 K, dok je lanijske godine u istom mjesecu unišla svota od 8.683 K.

Od 1. siječnja do konca travnja 1911., iznosio je primitak na vozarini 37.668 K; prošavše godine u istom razdoblju unišla je svota od 31.599 K.

Kako se vidi, promet na samoborskoj željeznici znatno i postepeno raste, a to je ujedno i znak, da Samohor pohadja sve više putnika, napose izletnika i gosti.

Za popravak Starog grada darovao je je gosp. prof. Jos. Milaković K 1.

Gosp. Stjepan Švarić prigodom kupnje kuće u Samoboru darovao je 10 K. Živili darovatelj!

Za spomenik Vrazove Ljubice darovao prof. g. Josip Milaković K 1

Izbor načelnika u Stupniku. Jučer je održana sjednica novog zastupstva u Stupniku, te je na njoj izabran načelnikom općine Ivan Kralj.

Nadjeno. Na trgu Leopolda Salvatora nadjeno je džepni nož u kožnoj kesici. Tko ga je izgubio, može ga dobiti u tiskari našega lista.

Prinosi za popravak starog grada. Prigodom koncerta za popravak starog grada darovali su:

25 K: Samoborska štedionica.
22 K: Bar. Allnoch
Po 20 K: Milan pl. Kerpach, Pučka štedionica

11 K: Dr. Gjuro Horvat.
Po 10 K: Mirko Kleščić, Fr. Gabrić, Marko Bahovec, Ana Bahovec, Fran Hričić.
Po 7 K: Vera pl. Sauer Nordendorf, Zoričić.

6 K: L. Smidchen.
Po 5 K: H. pl. Kerpach, A. Razum, G. Špigelski, Dr. O. Frangeš, J. Stančec, N. N. Kovačić.

Po 4 K: Dr. I. Divković, Dr. M. Juratović, Marija Anger, Kovačević.

Po 3 K: Dr. S. Orešković, Fr. Malzat, Okrugić, Duhsky, Košak.

Po 2 K: Johanna bar. Leppel, Petar bar. Leppel, Dr. Hercog, N. N., Julka Cizl, Julka Levak, Hass, E. Presečky, P. Cesar, L. Hiriš, Mihelič, Heibel, Priester, Dvoržak, A. Weber, F. Weber, Baur, F. X. Hribar, Bosanac, Ana pl. Suljok, M. Skarek.

1 K 20: Antun Bščan.

Po 1 K: Fr. Švarić, Vl. Presečky, Franz, N.N. Leopoldina Valečić, A. Potočki, L. Rosenberger, Peterkoč, I. Geček, I. Levičar, A. Kogoj, L. Peternel, Božić, Kompare, Ana Kržić, Rumenč, N. N. Diagona Oberlinter, Wintersteiger, Dr. Hercog, M. Katić, M. Melinščak, J. Čop, Šimončić, A. Dragar, Kazić, Dr. Krulc, Samostan č. o. franjevac.

U prinosima ispod 1 K unišlo 5 K. Svima darovateljima najljepše zahvaljuje klub „Šišmiš“.

Prašina. Prašnu nam iz gradjanstva: Tuže se mnogi lječički gosti, da se na našim cestama prašina ne odstruže. — Kako silna žega već go'ovo 2 mjeseca traje, zaista je prašina nepodnošljiva. Kod trg. poglavarstva saopćeno nam je, da općina u tom pogledu ništa ne može da učini, budući da su glavne ulice (Rambergova, Smidchenova i Starogradska) zemaljske ceste. Molimo ovim putem u ime gosti a i doma'eg gradjanstva, koji trpe od prašine, trg. načelnika, da se kod zem. vlade zauzme, da se tom stanju jedamnut već kraj učini. I polijevanju ulica od strane naše općine kraj tolike prašine ne može biti od koristi. Kako danomice svaki može do opazi, ne koristi jutarnje škropljenje ulica gotovo ništa, jer oko 10 sati do podne su ulice opet pune prašine. — U prijašnjim godinama dala je gradjevna oblast harem 2—3 puta na tjedan gornje ulice valjano od prašine odstrugnuti, pa ne znamo s kojih razloga se to ove godine nije učinilo.

Nadjeno mrtvo dijete. Dne 22. o. mj. našli su seljaci u potoku Okličici koji teče ispod starog grada Okliča mrtvo novorođeno dijete već gotovo sasvim od crvi izjedeno.

Odmah se je posumnjalo, da je to dijete Jane Gorički u Klaka, koja je uhićena i otpremljena u uze kr. sudbenog stola u Zagrebu, gdje se protiv nje vodi daljnja istraga.

Sudbeno liječničko povjerenstvo, koje se je sastojalo od gg. sudb. pristava D. Heibeta, te liječnika dr. Krnica i Riesenerra izašlo je na lice mjesa, te je konstatovalo,

da je dijete donošeno i prije nekoliko tjedana rođeno.

Pobjegao s tuđjom puškom. Vid Cesnik, rodom iz Repuñnice, kotara Kutina, služio je u Maloj Rakovici kod tamošnjeg žitelja Jure Župančića-Kičina. Prošle sedmice sunulo je nešto Cesniku u glavu, te on uze pušku karabinku iz sobe svoga gospodara, a onda netragom pobjegne. Povedena potraga za naoružanim slugom ostala je bez uspjeha.

Izgređ. Pred krčmom Petra Belana bila je u nedjelju čitava strka. Seljački momci povadili su se kod plesa u krčmi, a onda svadju nastavili na ulici, gdje je došlo do čuštanja, guranja i obligatnih kletvi. Petrica od njih, koji se nijesu htjeli na poziv redarstvene straže razići, pritvoreni su. Drugi dan, kad se otrijezniše, pušteni su iz zatvora, ali su ujedno radi Izgređa prijavljeni kotarskoj oblasti.

To su Mško Nikel, Josip Sječanj, Josip Lendić, Nikola Kolman i Fabijan Lendić. Seljaci se izgovaraju na Tomu Marovića i Marka Fresla iz Samobora da su ih oni naveli na svadju, iz koje se je poslije razvila tučnjava.

Sajmovi zatvoreni. Jučer je proglašena odredba oblasti, kojom se zatvaraju sajmovi u Samoboru radi slijavke i šapa, koja se javila u području ovoga kotara.

Umrli u Samoboru od 20. do 28. kolovoza.

Marijan Zorman, dijete kolara, četvrt sata, Rambergova ulica, br. 42., od prirodne slabobe.

Ivica Šplajt, dijete kovača, 17 dana, Gornji kraj, br. 4, od crijevnoga katara.

Petar Bastijančić, dijete poljodjelca, 2 godine, Lešće, br. 6, od crijevnoga katara.

Slavo Rumišek, dijete sluškinje, 11 mj., Lešće kbr. 6., od crijevnoga katara.

PROSVJETA.

Samohor u „Vijencu“. Beletristički list „Vijenac“, što izlazi kao prilog „Obzora“, donosi u svojoj posljednoj (sokojskoj) svesci opis Samobora, u kojem se upozoruje javnosti na ljepote Samobora i na ostale njegove znamenitosti.

Primili smo:

Spomen-listak na 25 godišnji književni i nastavnički rad Stj. Širole. Napisao dr. Velimir Deželik. U ovoj knjižici opisuje nam Deželik živim crtama neumoran rad na njivi hrvatske prosvjete vrijednog hrv. književnika i odličnog učitelja Stjepana Širole.

Taj opsežni i ustrajni rad doista je zaslužio, da se prigodom ovog jubileja prikaže djelovanje Široline, a to je evo uspješno i učinio Dr. Deželik.

Gospodarstvo.

Pšenica „Sierbanova Prolifk“.

Gospodarskom pokušalštu u Križevcima pošlo je nakon duljeg istraživanja i pokusa za rukom, da ustanovi, koja je vrsta pšenice najbolja za naše krajeve. To je pšenica „Sierbanova Prolifk“. Ona donosi siguran plod, te je između 40 odlika pšenice, kojima su se pravili pokusi u Križevcima, pokazala najljepše i najsigurnije uspjeha. U godinama, kad su ostale vrste znatno trpjele od rdje, „Sierbanovoj Prolifk“ nije rdja naudila, jer vrlo rano dozrijeva.

Ni sušne godine, a tako ni vlažne nijesu pokazale kod ove odlike većeg upliva, jer je i u to doba donijela najbolniji plod od svih ostalih pšenica.

Gospodari, koji siju „Sierbanova Prolifk“, izvanredno su zadovoljni s uspjehima. Ustanovljeno je, da je godine 1908, koja je bila vrlo vlažna, i hi ove pšenice težilo 79 kg., dok je kod ostalih odlika težilo jedva

70 kg. I prošavše godine pokazala se velika razlika između domaće pšenice i „Sierbanove Profilik“. Ove potonje iznosio je prihod po jutru 9—12 mtc sa težinom od 78—80 kg po 1 hl.

Gospodari svih zemalja, gdje je napredno gospodarstvo, nastoje, da za svoj kraj prigoje o rika dne odlike gospodarskog bilja Tako dolaze do najboljih i najsigurnijih rezultata. I kod nas se pokazuje u tom pogledu već preokret nabolje, a na tome putu ne smije da se sustane. Ako je sjeme valjano pa skuplje, uvijek se za gospodara bolje ispla uje, nego ako kupuje jeftinije, ali daleku slabiju odliku sjemena.

Što se tiče pšenice „Sierbanove Profilik“, to nam je istaći da vlastelinstvo Balagovi dvori već više godina sije ovu vrstu pšenice na svojem zemljištu, pa je ova svaгда donijela izvanredno valjan i obilan prirod. Ovu pšenicu prodaje vlastelinstvo za cijenu od 28 K po 100 kg.

Nikola Reizer: Pojava krasa u samobor. okolici.

Piše Fran Šuklje, asistent geol. muzeja.

S velikim sam zanimanjem pročitao ovih dana lijepu raspravu starog i dobrog prijatelja Mikule, koja je od mudrostovnog fakulteta na hrvatskoj universi primljena kao doktorska disertacija. Želio bih, da i našu samoborsku publiku upoznam barem u kratkim potezima s ovom radnjom, koja za nas Samoborce ima toliko više čara što joj je sadržaj: tumačenje i opisivanje čitavog niza prirodnih krasota okolice Samobora. Bit će vrijeme, da ću se u stručnom kojem časopisu opširnije osvrnuti lih na stručnu i znanstvenu stranu ove radnje, a u ovom člančiću neka mi bude dozvoljeno upozoriti na niz prirodnih ljepota okolice Samobora, koje nam u svojoj radnji prijatelj Reizer otkriva i koje su dosele mnogom našem oku ostale neopažene.

Autor sam prizaje, da će se mnogom činiti čudno da se uopće može pisati o kršu okolice samoborske, pa zaista je u prvi mah malom zagrebetno i nevjerojatno, da se pod hujnim zelenilom i čarobnim šumskim plaštem naše gore sakrivaju pojavi krasa, — isti oni pojavi, koji našoj primorskoj i dalmatinskoj obali podaju tako divlji i ogoljeni karakter. Pa ipak je okolica samoborska prava izložba krških forma, kako to iz radnje g. autora najljepše razbiremo. Okolica samoborska obiluje ponikvama (uvalama, nadzemnim udubinama) kraškim dolinama, špiljama, ponornicama i pravim krškim izvorima. Na sve te pojave g. autor u svojoj radnji upozoruje, tumači postanak i funkcije i pridonosi time znatan prilog kako upoznavanju krša uopće tako i upoznavanju naše gore i samoborske okolice sa strogo strukovnog stajališta.

Radnji su priložene dvije kartice okolice samoborske u mjerilu 1: 25000 i 10 fotografija, od kojih su i za stručnjaka kao i za prijatelja prirodnih krasota osobito interesantne; izvor potoka „Podzvira“, ponikva „Vrhovačko polje“, te izvor potoka „Bistrca“ kojeg autor s pravom ispredjuje s izvorom rijeke Aache.

Literatura se je o krškom pojavu posljednjih deset godina upravo neravnomerno prema ostalim decenijama povećala. Nema mjeseca, kad znanstvena literatura ne bičila obogaćena barem jednim novim djelom o tom toli izvanrednom i zanimljivom pojavu.

To je ponukalo i naše domaće autore, da se pitanjem krša, što jače pozabave, tim više, što je i ošumljenje krša kao i regulacija mnogih krških voda i ponora, danas postalo akutnim pitanjem u narodnoj privredi i gospodarstvu, osobito u predjelima, gdje je krš tipično razvit ili kako ga nova literatura zove dubokim kršem. Stoga je i posve prirodno, da je hidrografskim pojavama u kršu (i) odnošnjima tekućih i stajaćih voda te izvora) posvećeno najviše pažnje. I baš su te pojave, koje stanovit predjel čine kršnim, jer prelaz iz normalnog u kršni predjel nastaje onda, kad kami, na koje pada oborina budu tako prošupljene, da sva voda otiče podzemno, te nemamo nadzemnih potoka i rijeka, već samo ponornice.

To je u takozvanom „dubokom“ kršu. Nešto drukčiji su odnošaji u „plitkom“ kršu, kamo ubrajamo i kršne pojave okolice samoborske. Kod plitkog su naime krša nadzemne vode moguće i to s tog razloga, što je voda razjela propusni pokrov za vodu i došla do nepropusnog, pak mora otići dalje podzemno, jer joj je put za podzemno oticanje zatvoren. Takovi su nepropusni slojevi u gori samoborskoj crni škrljavci. (Rudarska Gradna i Lipovačka Gradna) pak crveni škrljavci (Lidvić potok) itd.

Stog stajališta polazi i Reizer pišući o kršu naše okolice, premda se i on u množen s autorima o krškim predjelima ne slaže, imajući za neke nove krške forme (dosad u literaturi ne spomenute) kao i za nizove svojih ponikava, posvema zasebno tumačenje, koje je u ostalom posvema u skladu s najnovijim iztraživanjima francuskog istraživača krša E. Martela. Osim toga je Reizer našu znanstvenu literaturu obogatio s nekim novim nazivima koji za ponikve: „dolec“ „sklopina“ toli i za ponore „rutina“ i „znetva“. Ovak potonji izraz već sam i ja u nekoliko navrata preporučivao upotrijebiti za stanovitu vrstu ponora. (Svršit će se)

Ljetovni i ljetni gosti.

od 12. do 25. kolovoza.

Aleksandrović Klementina, suprug željez. činovnika sa dvoje odrasle djece, Temišvar. — Colussi Slava, supruga graditelja, Sisak. — Crnković Marija pl., posebnica, Zagreb. — Frančić Josip, c. k. četnik u miru sa suprugom, Bjelovar. — Gahlert Julije, tvorničar, Beč. — Hermann Irma, supruga trgovca, Zagreb. — Ivanović Petar, trgovac, Sofija. — Baron Klobučar Vilim, c. i k. general konjanikstva, Budim-Pešta. — Kovačev Pavao, opć. blagajnik, Šibenik. — Lucijanović Kosta, c. k. financijski činovnik, Zadar. — Lipovčak Antun, c. i k. generalmajor, Zagreb. — Lovinac Pavao, gimnazijski profesor, Karlovac. — Lukačević Ljubica, udova učitelja, Petrinja. — Moguš Marko, umirovljeni opć. bilježnik, Zagreb. — Nastran Marija, posebnica sa dvoje djece, Zagreb. — Nebeski Greta, Sarajevo. — Padjen Eleonora, supruga trgovca, Gušće. — Popović Ivan, profesor, Budim-Pešta. — Belić Zora, kćerka trgovca, Dugaresa. — Sivoš Anka, supruga sudbenoga pristava, Gjurjevac. — Tatalović Nikola, gostioničar, Ogulin. — Tomičić Ruža, učiteljica, Dugaresa. — Wortmann Eugeniya, Zagreb. — Kvaternik Olga, supruga c. i k. satnika s dvoje djece, Zagreb. — Kovačević Minica, supruga sudbenog pristava, Gjurjevac. — Schönbaum Josipa, Zagreb. — Pučko Gizele, Zagreb.

Odgovorni urednik: dr. Miho Juratović.

Javna zahvala.

Na glas o mojoj teškoj nevolji, što me je stigla s velika požara, 14. srpnja o. g. priskočiše u pomoć mojoj unesrećenoj porodici do danas slijedeći: slav. zastupstvo trga Samobora sa 30 K, milost. gđja. Julka Cizl sa 30 K, slav. Samoborska štedionica sa 30 K, g. Ivan Fresl, rav. učitelj, sa 30 K, g. Milivoj Reizer, gradski perovodja sa 20 K, g. Josip Jakopec, vladin šumarski povjerenik sa 20 K, presvij. g. Milau pl. Kiepach sa 10 K, slav. Pučka štedionica sa 10 K, g. Vilim Pavlović, bilježnik sa 10.

Duboko me se dojmila darežljivost i susretljivost gore pomenutih plemenitih darovatelja; zahvaljujem se od srca, a Boga molim, neka uzvratu svjema stostruko.

Sv. Jana, dne 18. kolovoza 1911.

Janko Šicel
ravnajući učitelj.

KLAVIR vrlo dobro uzdržan, prodaje se jeftino. Upitati, Gajeva ul. 39.

U ljetnoj vrućini

najradije se pokazuju razne svinjske bolesti. Proti tim bolestima je

SKROFIN

veoma uspješno dezinfekciono sredstvo od prokušane vrijednosti, koje ubija sve bolesti, koje se sa hranom unalaju svinjama u želudac, te ih tako čuva da ne obole. Dobiva se samo u ljekarni:

M. Kleščića u Samoboru.

Dobro. prodaja.

Nekretnine Franje Vrbinićaka sada pokojnog, kao i Marije Vrbinićak, koje dolaze upisane u gr. ul. br. 265. i 269. p. o. Samobor te g. ul. br. 350. i 391. p. o. Otruševac prodaju se dobrovoljno.

Nekretnine iste sastoje iz lijepe kuće u Gornjem kraju, do kuće oranica i vrt te uzornih vinograda u Dubravi.

Kupci se neka prijave u odv. pisarni, g. dra. G. Horvata, kr. jav. biljež. i odv. u Samoboru.

Izjava.

Dočuo sam, da nekoji porezovnici raširuju neistinitu vijest, da je potpisani dao nekakove podatke financ. činovnika za veću odmjernu poreza te cvarine III. razreda.

Izjavljujem ovime, da nije istina, da sam dao kakove podatke za odmjernu, osim onih za točenje pita te potrošak mesa, koji su uostalom sadržani i u dječim arcima krčmaru i mesaru, koje arke financ. organi i onako nadziru, a te su arke i same stranke pri povjerenstvu predložile.

Naprotiv je istina, da je poglavarstvo, izastanika kr. financ. ravnateljstva prigodom sastava njegovih prijedloga u Samoboru zamolilo, da ne stavlja većih prijedloga za povišenje, jer je poznat opći nazadak u gospodarstvenom pogledu u Samoboru i okolici kao nerodica, zatvorene sajmova itd.

Naposeb pak ističem, da odmjerni spis za mlitara Orgasa, kojega neki kao podlogu za širenje ovakvih vijesti iznose, nije sadržavao nikakav podatak od strane poglavarstva ili od moje strane, već je sadržao samo prijedlog financ. činovnika, kojega je on sam potpisao a ne ja, što se je pri odmjeri i ustanovilo.

Potpisani je kroz svoje 14 godišnje službovanje u Samoboru uvijek uspješno zastupao interese porezovnika pa nije bilo nikada prigovora, a ako su pak ove godine po financiji sastavljeni mnogo veći podaci, nije to ništa krivnja trg. poglavarstva uopće, a napose ni moja.

U Samoboru, 26. kolovoza 1911.

Stjepan Vuković,
trg. bilježnik

Pšenica za sjeme.

Vlastelinstvo Balagovi dvori prodaje pšenicu „Sierbanova Profilik“ za cijenu od 28 K po 100 kg.

Ova odlika pšenice sije se već kroz 9 godina na gospodarskom pokušalištu u Križevcima, te se pokazuje kao najbolja i najsigurnija za naše krajeve. Ove je godine urodilo ovdje 11½ met. cenata po jutru u težini od 80 kg. po hektolitr, dok je domaće pšenice urodilo 6—7 met. cent. po jutru u težini od 74—75 kg po hektolitr.

K poboljšanju općih prilika bez sumnje će mnogo doprinjeti „Medjunarodna pripomoćna zadruga“

„BALKAN“

Ovo je jedina zadruga koja i bez liječničke pregledbe prima sve zdrave osobe, a u dobi od 15 do 80 godina, što ne prima niti jedno osiguravajuće društvo na svijetu.

Držimo da nam je dužnost upozoriti na našu zadrugu, koja je na narodno-gospodarstvenom temelju osnovana, pa je sa svojim neznatnim uplatama pristupačna i najširim slojevima.

Zadruga „Balkan“ dijeli se u kola, u kojima imade po 400 (u starijim kolima od 60 do 80 god.) odnosno 500 (u mlađim kolima od 15 do 60 god.) zadrugara. Kada jedan zadrugar nekoga kola umre plaćaju ostali zadrugari iz toga kola za njega odnosno posmrtninu, kako to određuju §§ 8. i 9. zadr. pravila. Potpunu visinu upisane svote, bez ikakvih odbitaka isplaćuje zadruga već nakon 6 mjeseci članstva. Posmrtnina se isplaćuje poslije ovoga roka i u slučaju samoubojstva i bez razlike da li je kolo u koje je član upisan ponunjeno ili ne. Osim toga podjeljuje zadruga svojim osiromašnijim članovima nakon jednogodišnjeg članstva znatne novčane potpore.

Kolike prednosti pruža zadruga „Balkan“ može se najbolje vidjeti iz toga, što je zadruga svojim zadrugarima do bronca studenoga pr. g. isplaćila preko 400.000 K (četiri stotine hiljada kruna) posmrtnina i potpora, te iz sljedeće tabele upisnih pristojbi i uplata:

1. za upis osobe u dobi od 15—40 g. plaća se 12 K sa pravom na posmrtninu od 1000 K.
  2. za upis osobe u dobi od 41—60 g. plaća se 13 K sa pravom na posmrtninu od 1000 K.
  3. za upis osobe u dobi od 61—80 g. plaća se 21 K sa pravom na posmrtninu od 1000 K.
  4. za upis osobe u dobi od 81—80 g. plaća se 32 K sa pravom na posmrtninu od 2000 K.
- Kasnije plaća se samo godišnja članarina od 4 K, te maleši posmrtni prisaoi koji kod

sub 1. spomenute uplatine iznose 2 K.	
2.	3.
3.	5.
4.	8.

Sjedište zadruge „Balkan“ jest u Zagrebu (poslovnica: Gundulićeva ulica 29), a podružnica se nalazi u Sarajevu (poslovnica: Ferhadija ulica 55) Zadruga je protokolinirana po velesl. kr. sudb. stolu u Zagrebu pod br. 2141 gr. R. 1908.483 i koncesionirana po c. kr. zajedničkom ministarstvu financija u Beču pod br. 10302 B. H. 1908., te stoji pod kontrolom visokog trgovačkog suda u Zagrebu kao i u Sarajevu i osim toga pod nadzorom vis. zem. vlade u Sarajevu. Sve daljnje upute podjeljuje odmah ravnateljstvo.

„Medjunarodna pripomoćna zadruga“

„BALKAN“

Gundulićeva 29. ZAGREB. Gundulićeva 29.
Telefon br. 323 Podružnica: Sarajevo.
Brzojavni naslov: „Balkan“ Zagreb.

Uspješno se oglašuje u
„Samoborskom listu“

Novo! **ALBUM** Novo!

samoborskih razglednica, vrlo akvano izradjen, sa 10 slika, cijena 24 fillira, te pojedine samoborske razglednice, kao i umjetničke, razni vidici, ruže, ljubovne, čistilke, djeca itd. — dobiju se najjeftinije u papirnici S. Šeka, Trg Leop Salvatora.

Riunione Adriatica di Sicurtà (Jadransko osiguravajuće društvo) u Treštu.

Utemeljeno godine 1838.

Doniška garanca K 10.000.000. Pričuva K 145.000.000.

Od godine 1931. isplaćene odštete K 695.000.000.

Ovo ugledno i vanečno kulatno društvo preuzima uz najpovoljnije uvjete:

osiguranja proti požaru,

osiguranja proti provalnoj kradji,

te osiguranja na ljudski život

u najrazličitijim kombinacijama.

Poblize upute i razjašnjenja daje: g. Mirko Klešić, ljekarnik, i zastupnik za Samobor i okolicu kao i generalno zastupstvo u Zagrebu.

Opće poznata
Ojačeka
MARIJINA
MAST

rabi se uspješno protiv pjega,
nadaže za učvršćenje lica, za
njega ruku itd.

Cijene jesu:
1 veliki lončić . . . . . K 1.—
1 mali lončić . . . . . K —70

Šalje se posrećem i te
najmanje 2 velika ili 3 mala lonč.

Ljekarna Bajci Bojčić posode.
Ivana Geverkovičić,
Opatički b. Sarajevak.
U Samoboru se dobiva u ljekar-
nici A. MIŠKOVIĆA.

Trgovina M. Škarek

preporučuje
najfinije francusko ulje bez mirisa, basatsko brašno, fine pržene i sirove kave, čaja, groždjica, badema, kao i svu ostalu specerajsku robu, nada-
lje svoje veliko skladište limenog, emalovanoga
i drvenog

kuhinjskog posudja
uz vrlo umjerene cijene.

Plivači basen

u hydropatskom zavodu.

Cijene su sa kabinom i rubljem za ženske 60 fillira, muške 40 fillira, djeca 20 fillira, bez rublja polovicu. Karte za cijelu sezonu sa rubljem za ženske 20 K, muške 15 K, djeca 10 K, bez rublja polovicu. Dvanaest kupelji u kadama u toplini po volji stoji u abonementu 10 K. Poduka u plivanju.
Uprava.

Pozdran iz Samobora

Spomen na Samobor (Souvenir)
Bengalske baklje i žigice.
Lampioni i šuširi iz papira.
Slovenske igrače karte iz Ljubljane.

Dobivaju se u
Tiskari i papirnici S. Šek
Trg Leopolda Salvatora.

Rendes-vous Samoboraca u
Zagrebu.

Svratište k „Lovačkom rogu.“

Novo i krasno uređene sobe s elek-
tričnom rasvjetom. Elegantna restauracija.
Izvršna kuhinja, dobro vino i pivo, brza i
točna posluga. Cijene umjerene.

M. Pilaž, svratištar

Kupujte
za

Kaselj

promuklost, sluzavost,
katar i kašalj hripavac

KAISER-OVE

pržene karamele
sa tri okusne

5900 svjedodžbi od liječnika
i privatni potvrđuju
sigurni uspjeh.

Omet 30 i 40 fill., svežanj 60 fill.

Dobiva se kod
MIRKA KLEŠIĆA
Ljekarnika u Samoboru.

HOTEL PENZIJA SAMOBOR

najljepše i najugodnije boravište za
ljetničke goste, ljetovanje i izletnike.

Sobe uređene sa svim komfortom, izvršna
restoracija, elektricitet i kavana. —
Sjeme: bašta. Lijepa ljetnička dvorana.
Centralni položaj.

Veoma jeftine cijene! Cijena opskrba sa
stanom na dan po osobi od 6 K i dalje.
Poboljšanje uslova l. svibnja.

Čateške toplice.

Akvalotermska prva vrsta, temperatura 40—42° R,
izvršno djeluje protiv stupa, reumatizma, bolova u
mišićima i u obovima, stvarajući bolnu bolostima,
dizenterija i t. d. — Stanovi i kupatila izuzetno su
novi i udobni, odgovaraju svima najugodnijim us-
lovima. Dobra i jeftina opskrba.

Kupatila upravlja dr. Mijo Jeratović.
Daljnje obavijesti daje uprava „Čateških to-
plica“, pošta Brežice.

DUNAV osjegurajuće društvo u BEČU

(Društvena jamčevna imovina 42 milijuna kruna)

osjegurava uz najpovoljnije uvjete
život, proti vatri, proti provalnoj kradji, tuđ te
stakle i transport.

Glavno zastupstvo za Samobor i okolicu imade g. Gjuro Francetić ml.
Samoborska ulica 29. Samobor.